

“เลื่อยนิฟอร์ม” ถือเป็น “ค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น” ในงานสัมมนาหมู่บ้านหรือไม่ ?

โดย กลุ่มวิเคราะห์งานคดีปกครอง 3
สำนักงานเสริมงานคดีปกครอง สำนักงานศาลปกครอง

หลาย ๆ ท่าน ... คงเคยเข้าร่วมการอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงานในโครงการต่าง ๆ ที่หน่วยงานของรัฐจัดขึ้น ซึ่งการดำเนินการเช่นนี้ถือเป็นบริการสาธารณะอย่างหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากรและองค์กร ตลอดจนการพัฒนากลุ่มบุคคลและชุมชนต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งจะต้องได้รับการอนุมัติและมีการเบิกจ่ายเงินงบประมาณตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายและระเบียบของทางราชการกำหนดไว้

วันนี้ ... มีคดีน่าสนใจมาฝากท่านผู้ติดตามคอลัมน์ “ก้าวสู่สังคมธรรมาภิบาลกับศาลปกครอง” เหมือนเช่นเคย โดยเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดอบรมสัมมนาสมาชิกกลุ่มแม่บ้านในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) แห่งหนึ่ง ซึ่งมีการอนุมัติให้จัดซื้อเลื่อยนิฟอร์มเพื่อแจกให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมใช้สวมใส่อย่างพร้อมเพรียงและเป็นหนึ่งเดียวกัน ในลักษณะเป็น “ค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น” แต่เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ตรวจสอบแล้วเห็นว่าเลื่อยนิฟอร์มไม่ใช่ค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นในการจัดฝึกอบรมดังกล่าว

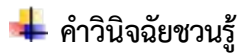
 จึงมีประเด็นชวนคิดว่า ค่าใช้จ่ายที่จะถือว่าเป็นค่าใช้จำเป็นเป็นค่าใช้จำเป็นที่สามารถเบิกจ่ายได้ตามระเบียบของทางราชการ นั้น มีลักษณะอย่างไร ?

มาไขข้อข้องใจจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองที่นำมาฝากในวันนี้กันเลยครับ !!

เหตุของคดีเกิดขึ้นเมื่อครั้ง ... นายเด่นดำรงตำแหน่งนายก อบจ. ได้อนุมัติจัดซื้อและลงนามเบิกจ่ายเงินงบประมาณเพื่อจ่ายเป็นค่าเลื่อยนิฟอร์มมอบให้กับผู้เข้าร่วมอบรมสัมมนาตามโครงการอบรมสัมมนาสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน อบจ. ที่มาจากตำบลต่าง ๆ ตามที่หัวหน้าสำนักปลัด อบจ. เสนอขออนุมัติ ต่อมา สตง. ได้ตรวจสอบงบการเงินแล้วมีข้อสังเกตว่า การเบิกจ่ายเงินงบประมาณเพื่อจ่ายเป็นค่าซื้อเลื่อยนิฟอร์มหมู่บ้าน ไม่ถือเป็นค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นในการจัดฝึกอบรม และให้เรียกเงินจำนวนที่เบิกจ่ายไปคืนส่งคลังของ อบจ. นายก อบจ. จึงส่งข้อทักท้วงดังกล่าวให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัย ซึ่งผู้ว่าฯ พิจารณาแล้วเห็นพ้องด้วย นายก อบจ. จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบซึ่งคณะกรรมการฯ มีความเห็นเช่นเดียวกันกับ สตง. และเห็นว่ากรณีที่นายเด่นไม่ได้ตรวจสอบการจัดซื้อเลื่อยดังกล่าวว่าไม่สามารถเบิกจ่ายได้ตามกฎหมาย แต่ยังอนุมัติให้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดอบรมเพื่อให้นโยบายที่ตนได้แถลงไว้ต่อสภา อบจ. สำเร็จ ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ทำให้ อบจ. ได้รับความเสียหาย เห็นควรกำหนดให้นายเด่นชดเชยค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ 20 ของความเสียหาย (จำนวนเงินที่มีการเบิกจ่ายไปเป็นค่าจัดซื้อเลื่อยนิฟอร์ม)

นายก อบจ. จึงมีคำสั่งเรียกให้นายเด่นชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นดังกล่าว นายเด่นยื่นอุทธรณ์ แต่ผู้ว่าฯ วินิจฉัยยกอุทธรณ์ นายเด่น (ผู้ฟ้องคดี) จึงยื่นฟ้อง อบจ. นายก อบจ. และผู้ว่าฯ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1-ที่ 3 ตามลำดับ) ต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งเรียกให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนและคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นอุทธรณ์คดีต่อศาลปกครองสูงสุด (ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครองสูงสุด ผู้ฟ้องคดีถึงแก่ความตาย ศาลจึงมีคำสั่งเรียกให้บุตรในฐานะทายาทและในฐานะผู้จัดการมรดกเข้าแทนที่ผู้ฟ้องคดีตามคำขอของ อบจ. และนายก อบจ. ซึ่งเป็นคู่กรณี)

ประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณา คือ การที่ผู้ฟ้องคดีอนุมัติให้จัดซื้อและลงนามเบิกจ่ายเงินค่าเลื่อยนิฟอร์ม ถือเป็นการกระทำละเมิดที่ผู้ฟ้องคดีต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ อบจ. หรือไม่ ?

คำวินิจฉัยชนรัฐ

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า “ค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น” ในการฝึกอบรมตามข้อ 15 วรรคหนึ่ง (8) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2549 (ปัจจุบันใช้บังคับตามข้อ 12 วรรคสอง (16) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และการเข้ารับการฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. 2557) ย่อมหมายถึงค่าใช้จ่ายสำหรับรายการสำคัญที่ต้องมีหรือขาดไม่ได้ในการจัดฝึกอบรม หากไม่มีรายการดังกล่าวจะทำให้การจัดฝึกอบรมในครั้งนั้นไม่อาจดำเนินการได้หรือไม่บรรลุวัตถุประสงค์ เมื่อการอบรมสัมมนาดังกล่าวเป็นการดำเนินการตามโครงการจัดตั้งและฝึกอบรมกลุ่มแม่บ้าน อบจ. ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพของหญิงให้ทัดเทียมชายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อให้เกิดความรักสามัคคีของกลุ่มแม่บ้านในระดับรากหญ้า คือ หมู่บ้าน ตำบล เรียนรู้ความเป็นผู้นำของสตรียุคใหม่ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม มีความเข้าใจในการร่วมตัดสินใจและร่วมแก้ปัญหา กับ อบจ. โดยมีวิทยากรบรรยายให้ความรู้และมีการศึกษาดูงานนอกเขตจังหวัด เพื่อนำความรู้ที่ได้มาจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต

เลื่อยูนิฟอร์มจึงมิใช่วัสดุหรืออุปกรณ์ที่สำคัญและจำเป็นต่อการจัดฝึกอบรม แม้ไม่มีเลื่อยูนิฟอร์มมอบให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม การฝึกอบรมก็สามารถดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้ กรณีจึงมิใช่ค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นในการจัดฝึกอบรม และไม่สามารถเบิกจ่ายได้ตามข้อ 67 ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 (ปัจจุบันใช้บังคับตามข้อ 71 ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2566)

การที่ผู้ฟ้องคดีอนุมัติให้จัดซื้อเลื่อยูนิฟอร์มโดยไม่ได้ตรวจสอบหรือมีข้อทักท้วงว่าสามารถจัดซื้อและเบิกจ่ายเงินงบประมาณตามระเบียบของทางราชการได้หรือไม่ ถือเป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยงานพึงต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ กรณีจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นผลโดยตรงให้ อบจ. ได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดที่ผู้ฟ้องคดีจำต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา 10 วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 โดยค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องชดเชยในอัตราร้อยละ 20 ของความเสียหายนั้น ถือเป็นจำนวนที่เหมาะสมและเป็นธรรมแล้ว

ศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนตามศาลปกครองชั้นต้นที่ยกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. 49/2568)

บทสรุปชวนอ่าน

1. ค่าจัดซื้อเลื่อยูนิฟอร์มเพื่อมอบให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหรือสัมมนาสมควรให้มีความพร้อมเพรียงหรือเป็นทีม ดังกรณีการสัมมนาแม่บ้านที่มุ่งหมายพัฒนาความรู้และบทบาทสตรี นั้น ไม่ถือเป็นค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นในการจัดฝึกอบรมตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเลื่อยูนิฟอร์มมิใช่วัสดุหรืออุปกรณ์สำคัญที่ต้องมีหรือขาดไม่ได้ในการอบรมสัมมนาดังกล่าว ซึ่งหากไม่มีแล้วจะทำให้การจัดฝึกอบรมหรือสัมมนานั้นไม่อาจดำเนินการได้หรือไม่อาจบรรลุวัตถุประสงค์แต่อย่างใด

2. ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยงาน เช่น นายก อบจ. มีหน้าที่ต้องตรวจสอบความถูกต้องของงานหรือโครงการที่มีการเสนอมาตามลำดับชั้น หากมีข้อผิดพลาดหรือไม่ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ ต้องสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแก้ไขให้ถูกต้อง เมื่อไม่ได้ตรวจสอบให้ละเอียดถี่ถ้วน โดยอนุมัติให้มีการจัดซื้อและลงนามเบิกจ่ายเงินงบประมาณจนเป็นเหตุให้ อบจ. ได้รับความเสียหาย จึงถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ อบจ. ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ ตามสัดส่วนความรับผิดของตน

(ปรึกษาการฟ้องคดีปกครองได้ที่ สายด่วนศาลปกครอง 1355)